

Няколко щриха към книгата „Покана за баща“ на Димана Иванова

В търсене на „лицата“, съставлящи съвременния модерен български автор в новите времена, ние можем само плахо да забележим неговите появи, множества, едновременни „битиета“ с техните различни „езици“, с отделни времена и географии. Така в единния роден литературен свят ние естествено приютяваме и разнотипните почерци, наследени от литературната/лирическа традиция, и отделните, много „родини“, пренесени и побрали голямата Родина в себе си, въплътени от поколенията емигрантски човешки съдби, наслоили се с превратностите през годините.

В тези изгубвания и намирания от новата ни история ненатрапено и логично виждаме и полагаме лириката, писана по света от българи, но оставаща, а и така уникално разширяваща родното небе и земи. Тук някъде откриваме истинската идейно-естетическа „автобиография“ и началата на стихотворната книга „Покана за баща“ от Димана Иванова. Това е дебют, който поставя творческия образ на поетесата именно в това еklekтично и единно „лице“ на модерния автор, който е събиращ в едно много възможни мисловни култури – на писател, критик, есеист, журналист, преводач, литературен историк. Д. Иванова изпълва това разнородно съдържание и точно оттам проискряват лирическите отблясъци в сборника. Сложното писане в модерността, побрало дългата памет, интелектуално-ерудитските наслоения и психологически метаморфози на автентичната споделяща лирическа образност в пълна мяра, определят характеристиките на стила в стихотворенията от книгата. И всичко, отнесено до езика, до формалните и съдържателни страни тук е обяснимо само през тези привидно опосредствани, но открито налични и ясни послания, където поетичното не е само това, но е и сложно споделяне, и живот на интелектуалеца, на поетесата с много „имена“, – освен всичко сега споменато, възприела и умножила силните традиции на Багряна, с нейния езическо-първозданен виталистичен устрем, превърнат в културна и естетическа идея на стихотворния образ. Различаваме и „фрагменти“ от лекия, лапидарен, изчистен съдържателно стил в поезията на Ек. Йосифова.

И едновременно с привидното „лесно“ битие, с което идва тази поезия, на пръв поглед имаща и тоналности на женското писане, в същината си тя е широко оразмерена от заемки, памети, топонимии, философски и естетически заложен пластове, без които нейното разбиране е невъзможно, защото точно през тази „лекота“ стихът допуска истинския дълбинен смисъл, който носи. И тогава читателят се впуска френозно в гледки, картини, „разкази“, в увличащи лирически мелодии и образни попадения.

В този смисъл „разходката“ не е само разходка, а е и идейно-емоционален акт, чувствено обогатяващо изживяване, което оставя да надделява над всичко друго естествено постигнатият тон на преждевременно помъдрелия и отговорен пред своя морален кодекс млад човек: „... А някога обичах до забравя // да гледам книги по антиквариатите, // витрините в квартала Стара Прага, // обичах с часове да наблюдавам. // Сега обичам с часове да гледам // замисления пергамент на твойта кожа... // ... Недей ме гледа с толкова широки, // разтворени до болка циферблати, // а тъжно вдишвай днес от любовта ми, // отмервайки // минутите до края. // Да завъртим по генната спирала // живота си над тази адска бездна, // преди с върха ѝ, в Синевата спряла, // с последната минута да изчезнем!“ („Японския часовник“). Това е едно пътуване и търсене в широкия свят на пъстра самота и изгубвания, съставен от географии, имена, континенти, от исторически и настоящи светове, където той намира себе си в стоплящия „малък“ дял от голямата вселена на думите, идеите,

на лирическата топлина и полузабравената нежност, съставляща човека и човешкото. Това е глас, впуснат към намирането чрез словото на своите жадувани „малки“ земи и родини, нямащи нищо общо с видимия, реален смисъл на нещата.

В конкретен, буквален аспект, книгата на Димана Иванова е обещаващо начало, побиращо по такъв удивителен начин много енергии, единства и противоречия. Запомнила и творчески пресътвори в талантливо лирически послания много от културните и литературни кодове на съвременното, тя вещае силно продължение в доизговарянето на ярко вложените вече теми, мотиви, образи.

Пламен Пенев

Димана Иванова, „Покана за баща. Стихотворения“, Издателство „Ерго“, 2012
Публикува се със съкращения